

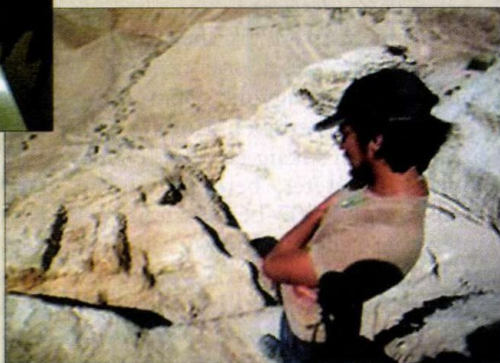

Kifosztott sírok a Holt-tenger mellett

Anevezetes holt-tengeri tekercek lelőhelyének közvetlen közelében izraeli és amerikai régészek egy mauzóleumot, kicsit távolabb pedig egy koporsót találtak, amelyben feltehetően a korai keresztények egyik vezetőjét temették el. A lelet azért is különösen fontos, mert eddig még nem sikerült kideríteni, kit temettek el erre felé.

A leletekre a Holt-tengerre néző sívár dombon bukkantak rá néhány száz méterre attól a helytől, ahol 1947-ben egy pásztorfiú beleesett ab-

ba a barlangba, ahol a holt-tengeri tekercek egy részét az I. században elrejtették. A régészek egy eddig feltáratlan barlangot is találtak, amelyben

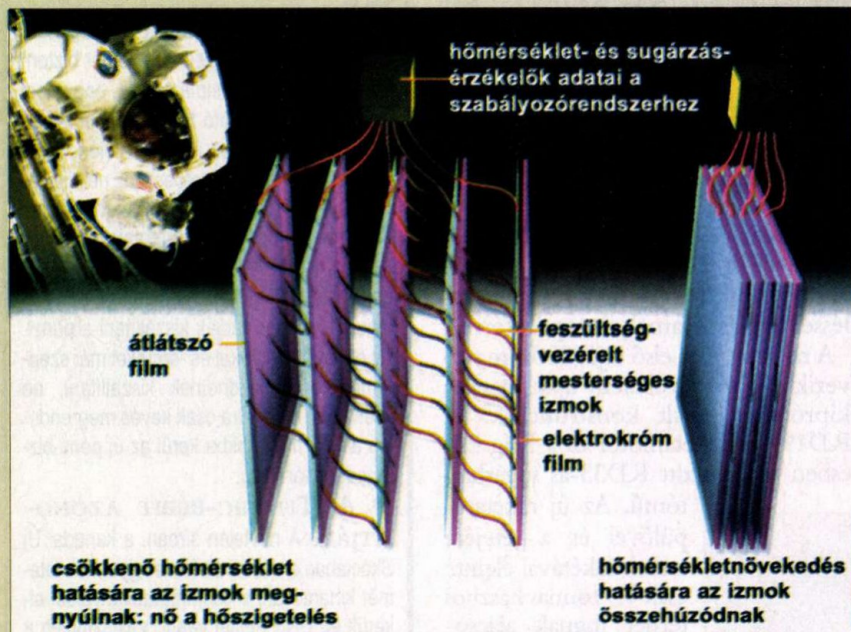
szőnyegmaradványok voltak. Az ásás vezetője, *Hanan Eshel*, a Tel Aviv-i Bar Ilan Egyetem professzora elmondta, hogy a leleteket még tavaly fedezték fel radarral. A régészek rögtön kimentek felmérni a terepet, de a feltárást csak idén kezdték meg. Ám ekkorra már az illegális műkincsvadászok megelőzték őket, s kifosztották a

sírokat. Ám ott maradt a cinkkoporsó, márpedig sem Palesztinában, sem Izraelben eddig ilyesmi nem került elő. A cinket egy belső faláda köré forrasztották és – benne a halott csontjaival – kivitték Kumránba, ahol a zsidók egy csoportja, az esszénusok éltek, s ott temették el.

Az esszénusokról tudjuk, hogy az aszkétikus, tiszta életet hirdető zsidók szektája volt, ám a náluk eltemetett férfi koporsója magas vallási és társadalmi méltóságra utal. Ez egészen új megvilágításba helyezi a Kumránba kivonult esszénusok helyét a zsidók között.

A cinkkoporsó alján azonban sem fa-, sem csontmaradványt nem találtak már. A sírablók még a koporsó tetejét is elvitték, így elég nehéz a lelet korát és a benne nyugvó kilétét meghatározni.

Az amerikaiak által megtalált mauzóleumból azonban több emberi csontmaradvány is előkerült. Ezek egyike lehetett az a fontos személy, akinek a kedvéért az építményt emelték. Ám a halott nevét itt sem árulja el semmilyen felirat. (NBC News)

Szuperbőr

Az űrhajósok az űrállomáson kívül a világűr szélsőséges hőmérsékleti viszonyai között dolgoznak. A térdermesztő hidegétől (mintegy mínusz 270 Celsius-foktól) szkafterük inkább védi őket, mint a melegtől: a napos oldalon az intenzív napfénytől alaposan beizzadhatnak. A főlös hő elvezetéséről ugyan folyadékos hűtő-

rendszer gondoskodik, az viszont igen kényelmetlenné és nehézkesé teszi az űruhát. A kutatók ezért most olyan anyagot terveznek, amelynek szigetelése és hőkisugárzása a külső hőmérsékletre alkalmazkodik.

Szokásos földi körülmények között az emberi test hőleadási teljesítménye a külső körülmények (hőmérséklet, páratartalom, stb.) függvényében 200–500 watt között van. *Edward Hodgson*

és munkatársai a Hamilton Sundstrand Space Systemsnél a NASA támogatásával olyan űruhát terveznek, amelyen ez a teljesítmény 50-től 1000 wattig terjedhet. Az űruha „szövege” az infravörös sugárzással leadható hő és a hőszigetelést a külső körülményekhez igazítja. Az anyag egyik (az űrhajós teste felé eső) felületén elektrokróm polimerszálakból készült filmbevonat van, amelynek hőelnyelése kis, kívülről ráadott feszültséggel szabályozható, a másik oldalán vékony átlátszó film, amelyen át a hő kisugározható. A több egymás mellé helyezett réteget polimer alapú mesterséges izmok, azaz olyan rostok kapcsolják össze, amelyeknek a hossza szintén külső feszültséggel változtatható. A harmónikaszerű szerkezet vastagsága (s ennek megfelelően a szigetelése) ezáltal szintén szabályozható: hidegben az űruha „felfúvódik”, melegben pedig „leereszt”. Mindezt egy automatikus hőmérsékletérzékelő és szabályozórendszer vezérli.

Hodgson reméli, hogy ilyen anyagú védőruhákat idővel nemcsak az űrhajósok, hanem a Földön szélsőséges körülmények között dolgozók is viselhetnek, a még távolabbi jövőben pedig akár a textiltoltok kínálatába is bekerülhet a „szuperbőr”.

(New Scientist)